

1. 6. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Námitka věcné nepříslušnosti jako trend v obstrukčních technikách

Vyvážit množství procesních prostředků sloužících k ochraně účastníků soudního řízení a případné opravě nesprávného soudního rozhodování a zájem na rychlém a hospodárném soudním rozhodování, je úkol velmi obtížný, s kterým se justiční systém potýká od nepaměti. V průběhu let tak osciluje mezi příliš tvrdým postupem vůči účastníkům, a naopak téměř bezzubostí vůči subjektům, kteří svá procesní práva zneužívají. A tak jsou s námi odjakživa i obstrukční techniky, mající za cíl soudní řízení prodloužit, znepréhlednit a nepřiměřeně zatížit. V tomto článku se budu zabývat některými aktuálními trendy, které lze v obstrukčních technikách pozorovat.

Zná to asi každý advokát, soudní řízení se pro jeho klienta vyvíjí dobře, má tzv. „nabito“ a protistrana vznáší jednu námitku za druhou, jednání jsou opakovaně odročována a klient se ze stavu optimismu a natěšení dostává do stavů podstatně negativnějších emocí. Právní zástupce pak po několika letech přichází s pravomocným rozsudkem k již nemajetnému dlužníkovi a rozjíždí se nové kolo řízení o neplatnosti, relativní neúčinnosti apod. To je stav jistě nežádoucí. Historicky se soudy s řadou obstrukčních prostředků vyrovnaly, námitka věcné nepříslušnosti však doposud zůstává mezi těmi prostředky, u kterých soudy prozatím nenalezly odvahu, aby jí jako obstrukční prostředek odmítly. I proto patrně získává na popularitě.

K vývoji v obstrukčních prostředcích

Kladně lze hodnotit trend, kdy se v posledních několika letech soudy vypořádaly s řadou dříve hojně využívaných obstrukcí. Šlo například o návrh na odročení jednání, námitku podjatosti a návrh na delegaci vhodnou.

Žádosti o odročení jednání jsou do určité míry využívány ještě dnes a předpokládají schopnost daného účastníka obstarat si potvrzení o důležitém důvodu pro odročení. Nejčastěji jde o lékařské potvrzení o pracovní neschopnosti. To může po určitou dobu fungovat, avšak jakmile soud dospěje k závěru, že z okolností je zřejmé, že jde o procesní obstrukci, může jednat bez účasti daného účastníka. To potvrdil i Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 19. srpna 2008, sp. zn. 21 Cdo 3358/2007, ve kterém uzavřel, že *„Důležitost důvodu, pro který účastník řízení žádá o odročení jednání (§ 101 odst. 3 o. s. ř.), soud posuzuje vždy s přihlédnutím ke všem okolnostem konkrétního případu. I když účastník řízení ve své žádosti uvádí důvod jinak způsobilý vést k závěru o odročení jednání (dalšího jednání), není soud vždy povinen takový důvod akceptovat, a to zejména tehdy, není-li využíván v souladu se smyslem a účelem ustanovení § 101 odst. 3 o. s. ř., ale k záměrným procesním obstrukcím, sledujícím především bezdůvodné protahování občanského soudního řízení a zvyšování nákladů s tím spojených.“*

S obstrukční námitkou podjatosti se pak zákonodárce a soudní praxe vyrovnala ještě o něco lépe. V roce 2000 byla přijata novela občanského soudního řádu, která do něj vložila ust. § 15b, které v odstavci 2 stanoví, že námitku podjatosti soud nemusí předložit nadřízenému soudu k rozhodnutí, pokud byla vznesena před nebo v průběhu jednání, při němž má být věc rozhodnuta a má-li soud za to, že námitka není důvodná. Ochrana proti obstrukcím pomocí námitek podjatosti pak byla doplněna usnesením Nejvyššího soudu ČR ze dne 30. srpna 2018, sp. zn. 29 NSČR 104/2017, kde dovolací

soud uzavřel, že „Je-li námitka podjatosti zneužívána jako obstrukční postup (jako procesní obstrukce), pak s přihlédnutím k § 2 o. s. ř. nepožívá právní ochrany; soud v takovém případě nemá povinnost postupovat podle § 15b o. s. ř., respektive podle § 16 odst. 1 o. s. ř.“, tedy nemá povinnost námitku předkládat nadřízenému soudu k rozhodnutí.

Obdobně pak Nejvyšší soud ČR v usnesení ze dne 15. července 2008, sp. zn. 29 Nd 201/2008 poskytl návod soudům nižších stupňů, jak postupovat v případě obstrukčních návrhů na delegaci vhodnou: „Návod k řešení obdobných situací soudy nižších stupňů je následující:

Jestliže dosavadní výsledky řízení dokládají, že institut návrhu na delegaci vhodnou (§ 12 odst. 2 o. s. ř.) je účastníkem řízení zneužíván k obstrukci a cílenému protahování občanského soudního řízení, soud nepředkládá věc k rozhodnutí o takovém návrhu nejbližše společně nadřízenému soudu.

Pro výsledek řízení o opravných prostředcích může mít skutečnost, že soud návrh na delegaci vhodnou nepředložil soudu, který je nejbližše společně nadřízen příslušnému soudu, a soudu, jemuž má být věc přikázána, a o věci meritorně rozhodl, význam jen tehdy, dospěje-li soud, který o opravném prostředku rozhoduje, k závěru, že o jednání, jež je zneužitím procesních práv účastníka (§ 2 o. s. ř.), nešlo. Z popsanych příčin Nejvyšší soud návrhu žalovaných na přikázání věci jinému.“

Námitka věcné nepříslušnosti

V praxi tedy dochází k tomu, že účastníci přecházejí od tradičnějších obstrukčních prostředků, se kterými již soudy umí pracovat, k novějším prostředkům, kde se dosud adekvátní reakce hledá. Jedním z těchto populárnějších prostředků je námitka věcné nepříslušnosti soudu, ideálně podaná těsně před nařízeným jednáním. Podle ust. § 104a odst. 1 občanského soudního řádu totiž soud zkoumá věcnou příslušnost kdykoliv za řízení. Podle odstavce 5 pak musí námitku věcné nepříslušnosti předložit nadřízenému vrchnímu soudu.

Tímto postupem lze tedy na několik měsíců řízení paralyzovat, neboť soud nařízené jednání zruší, námitku zašle k vyjádření protistraně a následně předkládá k rozhodnutí vrchnímu soudu. To je zpravidla proces na několik měsíců. Námitka přitom nemusí být v podstatě nijak relevantně odůvodněná.

Z praxe opět mohu uvést příklad, kdy protistrana namítala nepříslušnost okresního soudu, neboť jde o spor mezi obchodními korporacemi, k jehož projednání a rozhodnutí je podle ust. § 9 odst. 2 písm. f) občanského soudního řádu příslušný soud krajský. Uvedené ustanovení přitom zní následovně:

Krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy a členy jejich orgánů nebo likvidátory, jde-li o vztahy týkající se výkonu funkce členů orgánů nebo likvidace.

I tak však okresní soud předložil věc k rozhodnutí o věcné příslušnosti Vrchnímu soudu v Praze, nedbaje námitek, že jde o obstrukční postup a námitka je zjevně nedůvodná.

S ohledem na uvedené nelze než doufat, že soudy (jako dříve ve shora popsanych případech) naleznou odvahu nedávat takto obstrukčním a nedůvodným námitkám nepříslušnosti právní význam a začnou je jako obstrukční ignorovat. Takový postup by byl především vhodný v případech, kdy námitka nepříslušnosti těsně předchází nařízenému ústnímu jednání.

Mgr. Petr Mundl

GLATZOVA & Co.

[GLATZOVA & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

e-mail: office@glatzova.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)